

THE IMPORTANCE OF LANGUAGE KNOWLEDGE IN THE EUROPEAN UNION

By:
KUTHY, ERIKA

Keywords: Barcelona Declaration, Hague Recommendations, language learning, language knowledge, teaching of foreign languages

Europe and the world had its most tragic period in the 1930s-1940s. To benefit from the past, the politicians of the leading countries have come to the conclusion that the creation of a unified political-economic organisation would help cooperation between nations and would prevent the repetition of the same things. The idea of establishing a politically-economically unified European Community was first suggested by Robert Schuman on 9 May 1950. After that the process gained speed and, based on several forerunners, with the ratification of the Treaty of Maastricht in 1992 the European Union was created, which now has 25 member states.

The cooperation of the 25 members raises several administrative, political, economic and linguistic problems. As the official language of each member is simultaneously the official language of the Union itself, all documents have to be translated into all languages and interpreters must be supplied at the meetings. These points are incorporated into the Barcelona Declaration and the Hague Recommendations. It means that at present the EU has 20 official languages. In practice: there are $20 \times 19 = 380$ directions of interpretation in the EU which can result in an enormous financial burden on the budget. The solution: to introduce a language which can be easily acquired by everybody to bridge the gaps. A living, natural language cannot meet these requirements as it could result in a lot of disputes and jealousy to determine, which national language should be the mediator. The introduction of an extinct or artificial language may seem a good idea although this initiative has not been feasible so far.

In conclusion, the result can only be the tedious task of language learning. The knowledge of foreign languages is an integrating force. Those who cannot speak a foreign language may suffer discrimination. In each member state the task of both public and higher education is to organise and ensure opportunities for learning foreign languages.

AZ IDEGENNYELV-TUDÁS FONTOSSÁGA AZ EURÓPAI UNIÓBAN

KUTHY ERIKA

Kulcsszavak: Barcelonai Nyilatkozat, Hágai Ajánlások, nyelvtanulás, nyelvismeret, idegennyelv-oktatás.

**ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSOK,
KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK**

Tény, hogy az idegennyelv-tudás az Európai Unióban komoly versenytényező. Aki nem beszél idegen nyelveket, hátrányba kerül. Másrészt az Unió lakossága a globalizált világ más régióival csak akkor tudja felvenni a versenyt, ha egymással képes kommunikálni. Ezért a magyar lakosságnak is létszükséglet az idegennyelv-tudás, ugyanakkor Magyarországon csak a felnőtt lakosság körülbelül 10%-a beszél valamilyen idegen nyelvet. A jelenlegi helyzeten csak az egész országra kiterjedő nyelvoktatás kiszélesítése tud segíteni. Az idegennyelv-oktatást minden korosztálynál kiemelten kell kezelni, és nemcsak a szervezett oktatáson belül, hanem az élethosszig való tanulás elve szerint felnőttkorban is. Az idegennyelv-tanításra szánt tanórák számát növelni szükséges, minden szinten. A „nagy” nyelveken kívül fontos, hogy a kisebb uniós nyelvek is szerepet kapjanak. Erdemes lenne fontolóra venni az általános iskola 5. osztályától, valamint a szakközépiskolákban is két idegen nyelv kötelezővé tételét. A nem nyelvszakosok felsőoktatási képzésében is nagy hangsúlyt szükséges fektetni a nyelvoktatásra: a legalább kétéves alapozó és az ezután történő egy-kétéves szaknyelvi képzésre, mivel használható szaknyelvi tudás nélkül ma már a legkorszerűbb szakmai tudás sem ér semmit.

NYELVEK AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az adminisztrációs teendőkön, a gazdasági folyamatok összehangolásán, a közös valuta bevezetésén kívül van egy nagyon fontos kérdés az Európai Unió életében: a nyelvek kérdése. Az Európai Unió alapszerződése kimondja, hogy a szervezetben minden tagállam hivatalos nyelve egyenrangú. Több kulturális, politikai szervezet is a nyelvek egyenjogúsága mellett foglalt állást. Például a Nemzetközi PEN Klub Fordítások és Nyelvi Jogok Bizottsága 1993. december 15-i, Santiago de Compostelában elfogadott Nyilatkozatában is a Nyelvi Jogok Világértekezletének megtartását javasol-

ja. Az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének 1992. december 18-i, 47/135. határozatában elfogadta a Nemzeti vagy Etnikai, Vallási és Nyelvi Kisebbségekhez Tartozó Személyek Jogairól Szóló Egyezményt.

Ilyen előzmények után a Barcelonai Nyilatkozatban így írnak: Az 1996. június 6-9. között a barcelonai találkozón részt vevő, a Nyelvi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát aláíró intézmények és nem kormányzati szervezetek, tekintettel az 1948-as Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, mely a Preambulumban kifejezi hitét „az emberi jogok, az emberi személyiség méltósága és értéke, a férfiak és nők egyenjogúsága mellett” és mely a 2. cik-

kében megállapítja, hogy „mindenki alanya a Nyilatkozatban kinyilvánított összes jogoknak és szabadságoknak” bármely megkülönböztetésre, nevezetesen fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy bármely más véleményre, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyorra, születésre, vagy bármely más körülményre való tekintet nélkül. (A Nyelvi Jogok Egyetemes Nyilatkozata. Elfogadta a Nyelvi Jogok Világkonferenciája Barcelonában, 1996. június 6-án.)

Ez azt jelenti, hogy az ügyintézésben, az Európa Parlamentben és a Strasbourgi Bíróságon is mindenki használhatja hazája hivatalos nyelvét: felszólalhat, hivatalos ügyiratokat nyújthat be és joga van az adott nyelven választ kapni felszólalására, írásbeli anyagára. Kötelezően biztosítják az oda-vissza fordítást, tolmácsolást is, ha szükséges. Ez a törvény jelenleg 20 nyelvet érint (angol, német, francia (illetve vallon), olasz, spanyol, portugál, holland (illetve flamand), görög, máltai, cseh, szlovák, lengyel, szlovén, észt, lett, litván, finn, dán, svéd, luxemburgi). Az írek jelenleg is harcolnak azért, hogy az ír is az Európai Unió hivatalos nyelvvé váljon. Ez a sok egyenrangú nyelv rendkívül nehéz feladat elé állítja a szervezet törvényalkotóit, adminisztratív munkatársait: igen nehéz például finn-portugál vagy görög-máltai, szlovák-svéd tolmácsokat, fordítókat találni, akik egyaránt otthon vannak mindkét nyelvben (az egyik az anyanyelvük), jól ismerik bármely szakma terminológiáját, és magas szinten művelik a fordítás és a konszekutív, illetve szinkrontolmácsolás szakmáját is. (Ha minden nyelvnek ugyanazokat a jogokat biztosítjuk, az alábbi képlet alapján számíthatjuk ki a nyelvpárok számát: $n \times (n-1)$, azaz jelenleg $20 \times 19 = 380$, ami a további országok csatlakozásával még tovább nő.) A nagyobb nyelvekből sem mindig megoldott az oda-vissza fordítás és tolmácsolás

kérdése, azonban a kis nyelvek esetében még ennél is sokkal rosszabb a helyzet. A szakemberek (nyelvészek, történészek, politikusok, tolmácsok, fordítók, közgazdászok) is vitatkoznak azon, hogy melyik a jobb megoldás: minden nyelvnek egyenjogúságot biztosítani (megfelelő háttér nélkül) vagy bevezetni egy, esetleg két munkanyelvet, amely lehet természetes (például az angol) vagy mesterséges (például az eszperantó) nyelv is. Egy holt nyelv (például a latin) feltámasztása pedig csak nagyon kevesek fejében fordult eddig meg.

Mindkét megoldásnak vannak támogatói. Az első változat előnye: a nyelvi és kulturális sokszínűség megőrzése, azonos jogok biztosítása a tagállamok lakosságának, s egyben az Európai Unió alapelveinek (szolgáltatások, tőke, munkaerő szabad áramlása) a biztosítása. Hátránya: jelentős pluszterher az Európai Unió költségvetésének (tolmácsok, fordítók javadalmazása, a szükséges technikai eszközök biztosítása) és adminisztratív munkatársainak.

A második megoldás előnye: jelentősen csökkenne a tolmácsolásra, fordításra kifizetett bérek összege, a technikai eszközök száma és költsége, illetve az adminisztratív munkatársak munkája. Hátránya: a kis nyelvek veszélybe kerülnének, nem fejlődne szakterminológiájuk, beszélőik hátrányba kerülnének a nagy nyelvek beszélőivel szemben, például a munkavállalás, a lakóhely szabad megválasztása terén.

Márpedig nagyon fontos sürgősen megoldást találni erre a kérdésre, hiszen az Európai Unió összlakosságának körülbelül fele egyáltalán nem beszél idegen nyelvet. Ez az arány – természetesen – tagországonként változik. Nem beszélve arról, hogy minden tagállamban egyaránt használatos munkanyelvként csak egy mindenki által elfogadott semleges nyelv jöhet szóba, ilyen konszenzusra

pedig nem mutatkozik nagy esély. A legtöbb ország mindent megtesz azért, hogy a saját hivatalos nyelve váljon egyedüli munkanyelvvé (Anglia, Franciaország, Németország), ez pedig feloldhatatlan ellentétekhez vezet. Az eszperantó bevezetésétől sokan ódzkodnak: nincs mögötte kulturális háttér, anyanyelvi ország, természetes anyanyelvi beszélőközösség. Minden kérdést úgysem oldana meg: amint széles körben bevezetésre kerülne, és minden nyelv beszélői a saját artikulációs bázisukra támaszkodva használnák, az eszperantó is – mint bármely élő természetes nyelv – szétfelődne, dialektusokra töredezne, amit a nyelv megalkotójától, *Dr. Zamenhoftól* származó alapelv (amely azt mondja ki, hogy az eszperantó nyelv hang- és nyelvtani rendszerén senkinek nincs joga változtatni) sem tudna megakadályozni. A folyamatot erősítené az a jelenség is, mely szerint egy-egy szót minden beszélő a saját kulturális konnotációjával használ. Gondoljunk csak arra, hogy mennyire más jelent még egy olyan hétköznapi szó is, mint a „reggel”, egy portugálnak vagy egy svédnek, vagy mennyire más jelentenek az évszakok elnevezései a különböző klímájú országokban, vagy az eltérő flóra, fauna mennyire különböző szavak megalkotását teszi szükségessé az egyes nyelvekben. Minden nyelvre eltérő kommunikációs kompetencia is érvényes, amit a nyelvtanulóknak a nyelvvel együtt kell megtanulniuk, és ezt sem lehetne egy nyelven belül egységesíteni, ami nagyon sok félreértéshez vezetne. Igaz ez az emberek életét befolyásoló hétköznapi élet nagyon sok területére. Például a rendszerváltás után minden volt szocialista országban ki kellett építeni a gazdasági, jogi és hivatalos intézményeket és ez mindenütt eltérően, egymástól függetlenül történt. A különböző struktúrájú intézmények elnevezé-

se, feladatainak körülírása rendkívüli mértékben megnehezíti a szakterminológiák kidolgozóinak dolgát. Előfordul, hogy egy-egy intézmény elnevezése ugyan azonos két különböző országban, de az egymástól lényegesen eltérő tartalmakat takar, illetve lényegében azonos funkciójú intézményeknek eltérő a nevük. Erre mindenütt érvényes, egységes szakterminológiát nagyon nehéz lenne alkotni, bármilyen munkanyelven.

A latin feltámasztása, modernizálása (amint az történt az óhéberrel Izrael megalakulásakor) sem tűnik optimális megoldásnak: nehéz, nagy lenne az ellenállás a kötelező latinoktatással szemben (gondoljunk csak arra, hogy hazánkban is milyen sok diák volt ellene az 1940-es, 50-es években). Ugyanakkor a latinra is érvényesek az eszperantóval kapcsolatban leírtak: egységes, mindenre kiterjedő, mindenütt elfogadható szakterminológiát latinul is nehéz lenne kidolgozni.

A legjobb megoldásnak tehát a széles körben bevezetett idegennyelv-oktatás látszik, a szervezett oktatáson belül és a felnőttképzésben egyaránt.

AZ IDEGENNYELV-OKTATÁS MINT AZ EURÓPAI UNIÓ INTEGRÁLÓ EREJE

Az Európai Unió lakosságának nyelvismerete tagállamonként eltérő mértékű. Míg Hollandiában, Luxemburgban, Dániában és Svédországban a lakosság közel 90%-a beszél valamilyen idegen nyelven, addig Kelet-Európában jóval alacsonyabb ez az arány (Magyarországon a felnőtt lakosság körülbelül 10%-a). Az Európai Unió átlaga 44%. A magyar lakosság idegennyelv-tudása tehát igen alacsony szintű, amit az 1. táblázat is bizonyít.

1. táblázat

**Idegen nyelvből nyelvvizsgázók száma (alap-, közép- és felsőfokon összesen)
Magyarországon, 1999-ben**

Nyelv	Összes nyelvvizsgák száma	A sikeres nyelvvizsgák aránya, %
Angol	55 601	46
Német	36 552	54
Francia	3 116	44
Orosz	1 824	66
Olasz	1 580	63

Forrás: www.oki.hu

Tény, hogy az *idegennyelv-tudás* az Európai Unióban komoly versenytényező. Aki nem beszél idegen nyelveket, hátrányba kerül. Például a szabad munkavállalás és egyetemválasztás, a külföldi partnerekkel való együttműködés terén, az egészségügyi ellátásban vagy a határokon túlnyúló peres eljárásokban. Megfelelő idegennyelv-tudás nélkül nem lehet külföldi munkahelyen vagy egyetemen helyt állni (ha valaki külföldi egyetemen szeretne tanulni, nyelvvizsgabizonyítvánnyal kell igazolnia nyelvtudását), szükség esetén idegen anyanyelvű orvossal szót érteni, más országok cégeivel gazdasági együttműködést folytatni. Pedig éppen ez az Európai Unió célja: a tőke, áru, munkaerő szabad áramlása. Az Unió lakosai komoly versenyhelyzetbe kerültek a szervezethez való csatlakozással, és aki a versenyben lemarad, az végképp lemarad. Az is tény, hogy a globális tudásanyaghoz csak a világnyelveken, leginkább angolul van hozzáférési lehetőség. Az angol mögött áll a világ legdinamikusabban fejlődő gazdasági-katonai nagyhatalma, az Amerikai Egyesült Államok (az Európai Unió

legfontosabb versenytársa), és ez behozhatatlan előnyt biztosít az angolnak a világ más nyelveivel szemben. Ez nem jelenti azt, hogy nem lenne szükség más nyelvek ismeretére. A strasbourgi székhelyű Európa Tanács Közoktatási Bizottsága, Közoktatási Bizottság Élő Nyelvek Osztálya már felismerte ezt a problémát és 2001-ben kiadta a Közös Európai Referenciakeret című könyvet, amelyben kifejti az idegennyelv-oktatás fontosságát, integráló erejét, a nyelvvizsgák közös követelményszintjének szükségességét. Kiemeli, hogy az Európai Unió célja és érdeke, hogy a lakosság minél nagyobb számban tanuljon idegen nyelveket (és ne csak az angolt, hanem a szervezet többi hivatalos nyelvét is). A globális világban az Unió lakossága csak akkor képes felvenni a versenyt, amennyiben egymással is kommunikálni tud.

Egy idegen nyelv népszerűsége majdnem mindig a nyelv háttérében álló ország gazdasági, politikai hatalmának a függvénye, tehát nyelven kívüli okokkal magyarázható. Ritkábban fordul elő, hogy valaki egy nyelvet annak szépsége miatt választ (2. táblázat).

2. táblázat

A nyelvek népszerűsége a teljes magyar lakosság körében, az iskolai végzettség függvényében

(M. e.: %)

Nyelv	8 osztálynál kevesebb	8 osztály	Középiskola	Felsőfokú végzettség
Német	64	49	46	25
Angol	29	43	47	60
Francia	1	2	3	5
Olasz	1	1	3	4
Egyéb	5	5	1	6

Forrás: Terestyéni, 1999

3. táblázat

A teljes magyar lakosság idegennyelv-tudása

(M. e.: %)

Nyelv	Beszélők száma
Német	17,3
Angol	11,5
Orosz	8,8
Francia	2,1
Szlovák	2,1
Olasz	1,2
Délszláv	0,8
Román	0,7

Forrás: MTA, 1995

AZ IDEGENNYELV-OKTATÁS
HELYZETE MAGYARORSZÁGON

Az Európai Unió kilencedik legnagyobb nyelve a magyar (Románia csatlakozásával visszacsúszik a tizedikre). A magyar lakosságnak létszükséglet az idegennyelv-tudás. A magyar gazdasági élet szereplői termékeikkel csak az idegennyelv-tudáson keresztül tudnak betörni a világ piacaira. Ahhoz, hogy árujukat megismertessék a potenciális vevőkkel, nekik kell őket megkeresniük, és ez a megkeresés ritkán lesz sikeres, ha magyar nyelven történik. Az is nehezíti a magyarajkúak dolgát, hogy nyelvünknek nincs olyan közeli rokona, mint a neolatin, szláv vagy

germán nyelveknek, amelyek beszélői megértik egymást. A finn és az északi távolabb áll a magyartól, mint a spanyol a portugáltól vagy olasztól, a német a hollandtól, a dán a svédétől. A magyar lakosságnak neolatin, angolszász, szláv nyelveket kell tanulnia ahhoz, hogy az Európai Unió többi tagállamának lakosaival kommunikálni tudjon.

A jelenlegi helyzeten csak az egész országra kiterjedő nyelvoktatás kiszélesítése tud segíteni. Az idegennyelv-oktatást minden korosztálynál kiemelten kell kezelni és nemcsak a szervezett oktatáson belül, hanem az élethosszig való tanulás elve szerint felnőttkorban is.

4. táblázat

Az 1996/97-es tanévben általános és középiskolákban tanult nyelvek

(M. e.: %)

Nyelv	Tanulók száma az általános iskolákban	Tanulók száma a középiskolákban
Angol	45,7	63,9
Német	50,8	56,1
Orosz	1,6	4,0
Francia	1,5	8,3
Olasz	nincs adat	3,5
Latin	nincs adat	3,8
Egyéb	0,4	2,3

Forrás: MTA, 1998

Magyarországon, a többi iskolai tárgy mellett, a különböző idegen nyelvekből is az Oktatási Minisztérium által 1995-ben kiadott NAT (Nemzeti Alaptanterv) írja elő a tantárgyi követelményeket, az általános iskola első osztályától a középiskola tizenkettedik osztályáig, az érettségi vizsgával bezárólag. Jelen tanulmánynak nem feladata ennek részletezése, az azonban megállapítható, hogy a magyar iskolák idegen nyelvi követelményei összhangban állnak a többi európai uniós tagállam iskoláiban előírt követelményekkel.

Azt azonban fontos megjegyezni, hogy ideje lenne végiggondolni az idegennyelv-oktatás célját, mikéntjét. Több probléma is felmerül ezen a téren.

Az idegennyelv-tanításra szánt tanórák száma. Az általános iskolák legnagyobb részében negyedik, rosszabb esetben ötödik osztálytól kezdve heti 2, maximum 3 óra jut erre a célra, pedig azzal tisztában vannak az oktatási szakemberek, hogy ekkora óraszámokban lehetetlen hatékonyan megtanulni egy nyelvet. Szerencsés lenne megtalálni a módját az óraszám emelésének, minden iskolában és minden osztályban, legalább heti 5 órára. Ebben mindenki egyetért. Viszont a nyelvészek és az idegennyelv-tanárok sem mindig jutnak közös nevezőre abban

a kérdésben, hogy előnyös-e az idegennyelv-tanulás korai elkezdése, így érdekes az iskolák igazgatójára, nyelvészakos tanáira bízni ezt a problémát. Ők tudják ugyanis a legjobban, hogy az iskolájukban adott-e minden szükséges feltétel az akár első osztályban elkezdett nyelvoktatáshoz (ha nem, a hatéves gyerekek esetében jobb nem elkezdni a nyelvoktatást, mert többet ártunk, mint használunk vele: egy életre könnyen elvehetjük az idegennyelv-tanulástól a gyerekek kedvét). Abban egyetértenek a szakértők, hogy az első nyelv elsajátításában létezik egy úgynevezett kritikus periódus. Ha valaki a pubertáskorig nem sajátított el egy nyelvet sem, erre ez után már nem is lesz képes. A második nyelvre vonatkozó kritikus periódus kérdésében azonban vita alakult ki a szakemberek között. Azt a legtöbben elfogadják, hogy a pubertáskor után a nyelvtanuló képtelen az anyanyelvi szintű kompetencia elérésére (Penfiel – Roberts, 1963; Lenneberg, 1967), például a fonetikai rendszer tekintetében. Burstall és társai egy 1974-es kísérletükben kimutatták, hogy a kamaszkorban elkezdett nyelvtanulás alanyai hamar leküzdik kezdeti hátrányukat és rövid időn belül a morfológia, a szintaxis és a kommunikációs kompetencia szintjén megelőzik az idegen nyelv tanu-

lását kisgyermekkorban kezdőket. Ebben a kérdésben tehát a legjobb, ha az iskolaigazgatók és nyelvtanárok döntenek.

A tanult nyelvek kiválasztása. Magyarországon a legtöbb általános iskolában csak egy idegen nyelv tanulása kötelező, míg néhányban lehetőség nyílik újabb nyelv felvételére is. Ahol csak egy idegen nyelv megismerésére van mód, a tanulók többsége a németet választja (1996/97-ben az összes magyarországi általános iskolás tanuló 50,8%-a), majd az angolt (az iskoláskorú gyermekek 45,7%-a). A fennmaradó 3,5% tanul egyéb nyelvet (francia, spanyol, orosz, olasz, egyéb) (lásd 4. táblázat). Érdeemes elgondolkozni azon, hogy negyedik-ötödik osztálytól kezdve szerencsés lenne-e bevezetni a második idegen nyelvet. Így lehetőség nyílna arra, hogy több gyermek tanuljon kisebb európai uniós, hivatalos nyelveket is. Elgondolkodtató például, hogy két, Magyarországgal szomszédos európai uniós tagállam is van, amelyek hivatalos nyelvét nem vagy

nem nagy számban tanulják a magyar gyerekek (szlovák, szlovén), és az uniós csatlakozásra vár további négy, hasonló helyzetben lévő ország (Szerbia, Horvátország, Románia, Ukrajna). Ezen államok hivatalos nyelvét is érdemes lenne tanítani, legalább a határ menti települések iskoláiban. A középiskolákban, az általános iskoláktól eltérően, az angol vezeti a tanult nyelvek listáját (63,9%), majd a német következik (56,1%). A „kis nyelvek” együtt 24,9%-os arányt érnek el. A gimnáziumokban két idegen nyelvet kötelező tanulni, ezért magasabb az angolon és németen kívüli nyelvek aránya, de ez még mindig nem éri el a kívánt szintet. Fontos lenne elérni, hogy a magyar gimnáziumok tanulói közül mindenki tanuljon legalább egy angolszász és egy neolatin, vagy szláv nyelvet.

A szakközépiskolákban csak egy idegen nyelv tanulása kötelező. Ott is ideje lenne bevezetni a kötelezően választható második idegen nyelvet, a gimnáziumi oktatáshoz hasonlóan.

5. táblázat

Az 1998/99-es tanévben különböző iskolatípusokban idegen nyelvet tanulók száma

Megnevezés	Angol	Német	Francia	Olasz	Egyéb
Általános iskola	347 444	357 647	7 967	6 312	17 900
Gimnáziumban nappali tagozaton, alaptantervű tárgyként	89 042	75 082	16 213	2 692	23 077
Gimnáziumban nappali tagozaton, fakultatív tárgyként	9 124	5 089	826	232	1 299
Gimnáziumban nappali tagozaton, speciális tantervű tárgyként	7 835	5 081	585	-	319
Gimnáziumban nappali tagozaton, haladó és egyedi tantervű tárgyként	20 532	15 962	1 243	39	1 352
Gimnáziumban nappali tagozaton, két tanítási nyelvű tárgyként	2 068	1 522	761	125	806
Szakközépiskolában alaptantervű tárgyként	114 054	95 186	6 446	1 369	4 366
Szakközépiskolában egyéb módon	13 157	10 355	841	99	582
Szakiskolában	18 950	40 098	1 442	1 475	818
Felsőoktatásban nyelvszakosként	6 415	4 476	1 429	706	3 101
Felsőoktatásban egyéb módon	36 480	19 946	3 828	1 569	9 017

Forrás: Magyar Statisztikai Évkönyv, 1999, KSH, 2000

Az általános és szakközépiskolákban bevezetésre kerülő második idegen nyelv oktatása sem oldaná meg véglegesen a hazai nyelvtanítás problémáit, de lényegesen több emberhez jutna el több idegen nyelv, kultúra ismeretének lehetősége, így a versenyképesség fenntartása, amely a szabad áru-, tőke- és munkaerő-áramlás alapfeltétele. Szükséges továbbá a felnőttképzés keretén belüli nyelvtanítás kiszélesítése is, annak érdekében, hogy a felnőtt lakosságnak is lehetősége legyen megszerezni a globális világban nélkülözhetetlen idegennyelv-tudást.

A nem nyelvszakosok felsőoktatási képzésében nagy hangsúlyt szükséges fektetni a nyelvtanításra: a legalább két-éves alapozó és az ezután történő egy-

kétéves szaknyelvi képzésre. Használható szaknyelvi tudás nélkül (amely szükséges a külföldi munkavállaláshoz, külföldi partnerekkel való kapcsolatok kialakításához, szakmai publikációk írásához-olvasásához) ma már a legkorszerűbb szakmai tudás sem ér semmit. Nemcsak a tanulóknak, hanem az oktatáspolitikai minden szintjén részt vevő szakembereknek is figyelembe kell venniük korunk követelményeit, és alkalmazkodniuk kell azokhoz. Ellenkező esetben Magyarország lemarad a globális világ törvényei által szabályozott versenyben, így végleg kimarad az Európai Unióhoz való csatlakozás által elérhetővé vált dinamikus politikai-gazdasági-kulturális fejlődés lehetőségeiből.

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

- (1) Gados L. (1996): Az egyesülő Európában társalogjunk vagy dadogjunk? Hexaco GNH KFT, Budapest – (2) Glatz F. (2001): Az Európai Unió és a nyelvek. In: Ezredforduló, 22-27. pp. – (3) Szabómihályi G. – Lanstyák I. (2002): Magyar nyelvtervezés Szlovákiában. Pozsony, Kalligram Könyvkiadó – (4) Barcelonai Nyilatkozat – (5) Terestyéni T. (1999): A magyar nyelv az informatika korában. MTA, Budapest, 174 p. – (6) Központi Statisztikai Hivatal (1999): Magyar Statisztikai Évkönyv – (7) Központi Statisztikai Hivatal (2000): Magyar Statisztikai Évkönyv (8) Az Európai Unió története. In: <http://unio.birosag.hu> – (9) www.oki.hu